ผลกระทบต่อเขตแดนทางทะเลจากเขื่อนหินถมของกัมพูชาบริเวณหลักเขตที่ 73
Effect of Cambodia's revetment about the 73rd Pillar on maritime boundary between Thailand – Cambodia

สมาน ได้รายรัมย์[1*]
Samharn Dairairam

กองวิชาวิศวกรรมอุทกศาสตร์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
Department of Hydrographic Engineering, Academic Branch, Royal Thai Naval Academy

(Received 05/01/2026, Revised 13/03/2026, Accepted 21/03/2026)

บทคัดย่อ

จากกรณีที่กัมพูชาสร้างเขื่อนหินถมในบริเวณใกล้เคียงกับจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก ไทย-กัมพูชา (หลักเขตที่ 73) ส่งผลให้เกิดความกังวลว่าเขื่อนหินถมดังกล่าวจะส่งผลต่อการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างไทยและกัมพูชาในอนาคต เนื่องจากตามมาตรา 11 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 : UNCLOS 1982) บัญญัติให้สิ่งปลูกสร้างที่สร้างติดกับชายฝั่งมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งชายฝั่งและสามารถใช้เป็นจุดฐาน (basepoint) ในการสร้างเส้นมัธยะได้ บทความนี้ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ ผลการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice : ICJ) ในการพิจารณากำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างโรมาเนีย-ยูเครน และผลการตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการ (Permanent Court of Arbitration: PCA) กรณีระหว่างจีน – ฟิลิปปินส์ในทะเลจีนใต้ ที่มีปัจจัยสภาวะแวดล้อมคล้ายกับกรณีที่กัมพูชาสร้างเขื่อนดักตะกอนและอาจส่งผลกระทบต่อการกำหนดอาณาเขตทางทะเลระหว่างไทยและกัมพูชา ทั้งทางกายภาพตามธรรมชาติและสร้างขึ้นโดยมนุษย์ บทความนี้ทำการวิเคราะห์ UNCLOS 1982 ควบคู่ไปกับผลการพิจารณาของ ICJ และ PCA เพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถสรุปได้ว่าเขื่อนดักตะกอนที่กัมพูชาสร้างขึ้นจะมีผลกระทบต่อการกำหนดอาณาเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชาหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งผลกระทบในประเด็นของสิ่งแวดล้อมและวิศวกรรมชายฝั่ง บทความนี้อ้างอิงการวิเคราะห์กับที่ตั้งปัจจุบันของหลักเขตที่ 73

คำสำคัญ: เขื่อนหินถม จุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก จุดฐาน UNCLOS1982

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กองวิชาวิศวกรรมอุทกศาสตร์ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
(Assistant Professor, Department of Hydrographic Engineering, Academic Branch, Royal Thai Naval Academy),
E-mail : samharn92@yahoo.com
* Corresponding author

Abstract

Cambodia had built a revetment around land terminus point between Thailand – Cambodia (the 73rd boundary pillar). Concern have arisen as to whether this permanent construction could affect future maritime boundary delimitation between Thailand and Cambodia. Under Article 11 of United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (UNCLOS 1982), permanent coastal works form an integral part of the coast and can be used as basepoints for establishing a median line.

This article scrutinizes the International Court of Justice (ICJ) ruling on the Romania-Ukraine maritime boundary and the Permanent Court of Arbitration (PCA) decision in the people's republic of China - the republic of the Philippines case. These cases involve environmental factors, both natural and man-made, similar to Cambodia's construction of a revetment for sediment retention. Such structures could potentially affect the future maritime boundary delimitation between Thailand and Cambodia. The article analyzes UNCLOS 1982 alongside the ruling of ICCJ and PCA to determine whether and how the Cambodia's revetment will affect the maritime boundary delimitation between Thailand and Cambodia. It also examines the potential impacts on the environment and coastal engineering. This article refers to the location of the 73rd Pillar recently. (This article is based on an analysis of the recent location of the 73rd boundary pillar.)

Keywords: Revetment, Land terminus point, Basepoints, UNCLOS 1982

1. บทนำ

ณ บริเวณจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก ไทย – กัมพูชา (หลักเขตที่ 73) ในระยะที่ห่างออกไปเพียงเล็กน้อย เพียง 215 เมตร พบว่า กัมพูชา ทำการสร้างเขื่อนหินถมมีความกว้าง 12 เมตร ยาวประมาณ 508 เมตร (พัลลภ ตมิศานนท์, 2568) มีทิศทางตั้งฉากกับทิศทางของชายฝั่งในบริเวณดังกล่าว การก่อสร้างดังกล่าวตรวจพบโดยเรือที่ลาดตระเวนในพื้นที่ของทัพเรือภาคที่ 1 ในปี พ.ศ.2541 และได้รายงานให้หน่วยเหนือทราบตามลำดับ ในขั้นต้นทราบว่าการก่อสร้างเขื่อนหินถมมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเขื่อนเทียบเรือสำหรับรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเล่นการพนันที่บ่อนกาสิโนบนชายฝั่ง ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ที่ตั้งเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้น ห่างจากหลักเขตที่ 73 ประมาณ 215 เมตร
(ภาพถ่ายทางอากาศ : Google Earth)

การก่อสร้างเขื่อนหินถมของกัมพูชาส่งผลให้เกิดความกังวลว่า หากมีการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่าง ไทย – กัมพูชา โดยใช้จุดสิ้นสุดเขตแดนทางบกหรือที่ตั้งของหลักเขตที่ 73 ณ ปัจจุบัน เป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดเขตแดนทางทะเลด้วยวิธีการของเส้นมัธยะออกไปในทะเล จากนั้นจะเป็นการใช้แนวน้ำลงต่ำของแต่ละฝ่ายเป็นจุดฐาน (basepoint) สำหรับเป็นจุดควบคุม (control point) ในการสร้างเส้นมัธยะระหว่างไทย – กัมพูชา เขื่อนดักตะกอนที่กัมพูชาสร้างขึ้นอาจจะถูกนำมาใช้เป็นจุดฐานสำหรับควบคุมการสร้างเส้นมัธยะและส่งผลให้เส้นมัธยะมีทิศทางเข้าหาชายฝั่งของไทย ส่งผลให้เกิดความเสียเปรียบต่อไทย จากการที่ฝ่ายไทยเล็งเห็นความเป็นไปได้ของผลกระทบดังกล่าว จึงความพยายามในการเจรจาขอให้กัมพูชาทำการรื้อถอนเขื่อนดักตะกอนออกไป (มาริษ เสงี่ยมพงษ์, 2567) ในส่วนของกองทัพเรือที่เป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลได้มีหนังสือชี้แจงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวผ่านทางสำนักงานโฆษกกองทัพเรือว่า “หน่วยงานของกองทัพเรือในพื้นที่ ได้มีการตรวจพบและรายงานขึ้นมา กองทัพเรือ จึงให้กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือตรวจสอบ พบว่ามีการสร้างเขื่อนหินถมจริง จึงแจ้งให้กระทรวงการต่างประเทศทราบ และกระทรวงการต่างประเทศได้ยื่นหนังสือประท้วงฝ่ายกัมพูชา และขอให้รื้อถอนเขื่อนหินถมดังกล่าว ด้วยการมีหนังสืออย่างเป็นทางการจำนวน 3 ครั้ง เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2541 และล่าสุดเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2564 ทั้งนี้นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ที่กระทรวงการต่างประเทศ มีหนังสือทักท้วงกรณีดังกล่าวไป ทางกัมพูชาจึงหยุดการก่อสร้าง และไม่มีการสร้างเพิ่มเติมแต่อย่างใด” (วีรุดม ม่วงจีน, 2567) กรณีการสร้างเขื่อนหินถมเชื่อมต่อกับชายฝั่งในบริเวณใกล้เคียงกับจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก และส่งผลต่อการสร้างเส้นมัธยะนั้น เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ICJ เผยแพร่ผลการตัดสินการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย – ยูเครน สิ่งที่น่าสนใจคือ ในกรณีดังกล่าวมีการนำเขื่อนกันหินถมมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดเขตแดนทางทะเลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกรณีระหว่าง ไทย – กัมพูชา และผลการตัดสินของ PCA กรณีระหว่าง จีน – ฟิลิปปินส์ ในทะเลจีนใต้ เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างจากการกระทำของมนุษย์ที่เกี่ยวเนื่องกับอาณาเขตทางทะเล

การศึกษาผลการตัดสินดังกล่าวทั้ง 2 กรณี จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมระหว่าง ไทย – กัมพูชา ในกรณีเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างมากยิ่งขึ้น

2. เขื่อนหินถม เมื่อพิจารณาในบริบทของการกำหนดอาณาเขตทางทะเลตาม UNCLOS 1982

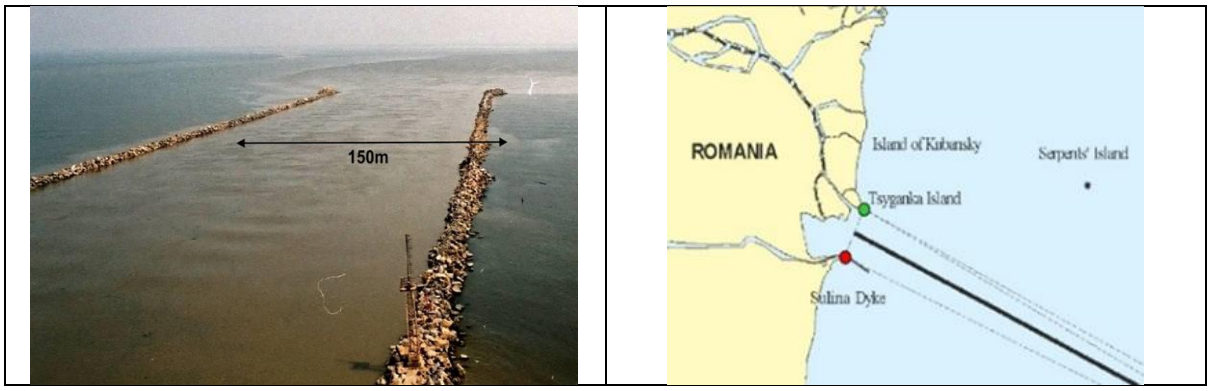
UNCLOS 1982 บัญญัติให้อาณาเขตทางทะเลเริ่มต้นวัดความกว้างจากเส้นฐาน เส้นฐานมี 3 ชนิด ประกอบด้วย เส้นฐานปกติ เส้นฐานตรง และเส้นฐานรัฐชายฝั่ง (United Nations (UN), 2001) ทั้งนี้รายละเอียดของเส้นฐานแต่ละชนิดมีรายละเอียดและองค์ประกอบทั้งที่เป็นไปตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น สำหรับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งของเส้นฐานได้นั้น UNCLOS 1982 บัญญัติไว้ในมาตรา 11 ว่า “เพื่อความมุ่งประสงค์ในการกำหนดขอบเขตของทะเลอาณาเขต สิ่งก่อสร้างถาวรตอนนอกสุดของเขตท่าซึ่งประกอบเป็นส่วนอันแยกออกมิได้ของระบบการท่านั้นให้ถือว่าประกอบเป็นส่วนของฝั่งทะเล” (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (กต.), 2548) สำหรับการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐนั้น UNCLOS 1982 บัญญัติไว้ในมาตรา 15 ว่า “ในกรณีที่ฝั่งทะเลของรัฐสองรัฐอยู่ตรงข้ามกันหรือประชิดกัน ถ้าไม่มีความตกลงระหว่างกันเป็นอย่างอื่น รัฐใดรัฐหนึ่งของสองรัฐนั้นย่อมไม่มีสิทธิจะขยายทะเลอาณาเขตของตนเลยเส้นมัธยะซึ่งจุดทุกจุดบนเส้นมัธยะนั้นมีระยะห่างเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดบนเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐทั้งสองแต่ละรัฐ” (Ibid.) เมื่อพิจารณาจากมาตรา 11 และมาตรา 15 ของ UNCLOS 1982 ประกอบกัน สรุปได้ว่าท่าเรือที่สร้างติดกับชายฝั่งสามารถใช้เป็นเส้นฐานในการสร้างเส้นมัธยะได้

เขื่อนหินถมที่มนุษย์สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป เช่น เพื่อใช้ในการเทียบเรือ และสามารถป้องกันเรือต่าง ๆ ที่จอดเทียบท่าอยู่ในท่าเรือจากคลื่นที่ซัดเข้าหาท่าเรือ และการสร้างเพื่อใช้เป็นเขื่อนดักตะกอน (Groin) ในงานด้านวิศวกรรมชายฝั่งโดยตรง ในกรณีเขื่อนดักตะกอนนั้นในบทบัญญัติของ UNCLOS 1982 แล้วจะถือว่าเขื่อนดักตะกอนมิได้มีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นท่าเรือและมิได้ถูกบัญญัติให้มีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของเส้นฐานที่จะสามารถใช้เพื่อกำหนดอาณาเขตทางทะเลหรือสร้างเส้นมัธยะได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดเส้นฐานนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่สำคัญที่สุดก็คือเจตนารมณ์ของผู้สร้าง สิ่งก่อสร้างชายฝั่งว่ามีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเป็นท่าเรือที่มีองค์ประกอบของงานท่าเรือ (Harbour Work) หรือจะสร้างเพื่อป้องกันชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะและพังทลายตามหลักการแก้ปัญหาในทางวิศวกรรมชายฝั่ง เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้วเขื่อนหินถมยังสร้างไม่แล้วเสร็จและถูกทิ้งร้างไป จึงไม่อาจพิจารณาว่าเป็นท่าเรือและโครงสร้างที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการไหลเวียนของตะกอนบริเวณชายฝั่ง

อย่างไรก็ตามกรณีการสร้างเขื่อนหินถมของกัมพูชาสามารถที่จะส่งผลกระทบต่อการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างกันหรือไม่นั้น สามารถนำกรณีใกล้เคียงที่มีผลการตัดสินมาพิจารณาประกอบ ได้แก่ ผลการพิจารณาตัดสินของ ICJ ในกรณีระหว่าง โรมาเนีย – ยูเครน และผลการพิจารณาของ PCA ในกรณีระหว่าง จีน – ฟิลิปปินส์ มาประกอบการวิเคราะห์ตามที่กล่าวไว้แล้วในท้ายของบทนำ

3. ข้อพิจารณาของ ICJ เกี่ยวกับเขื่อนกันคลื่นกรณีระหว่าง โรมาเนีย – ยูเครน

ณ บริเวณจุดเริ่มต้นในการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย – ยูเครน โรมาเนียได้ทำการสร้างเขื่อนกันคลื่น (Sulina Dyke) แบบแนวคู่ขนาน มีความกว้างประมาณ 150 เมตร เชื่อมติดกับขอบฝั่งและยื่นออกไปในทะเล 7.5 กิโลเมตร (ICJ, 2012) ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ซ้าย เขื่อนกันคลื่นที่มีความกว้างประมาณ 150 เมตร ยื่นออกไปในทะเล

ขวา จุดควบคุมสำหรับการสร้างเส้นมัธยะ โดยมีกำหนดให้ด้านนอกสุดของเขื่อนกันคลื่นเป็นจุดควบคุม (Brown & Cleverly, 2016)

สีเขียว – แนวน้ำลงต่ำของยูเครน

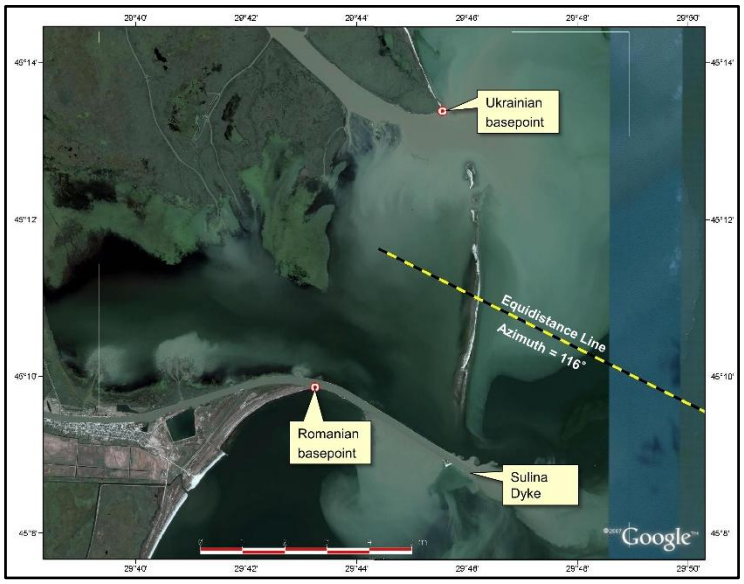
สีแดง – แนวน้ำลงต่ำของโรมาเนีย

ICJ มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับเขื่อนกันคลื่นของโรมาเนีย ว่าเขื่อนกันคลื่นดังกล่าวจะมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของเส้นฐาน และจะสามารถใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะได้หรือไม่ ICJ ทำการพิจารณาตามมาตรา 11 ของ UNCLOS 1982 มาพิจารณาประกอบสามารถสรุปว่า จุดประสงค์ในการกำหนดเขตแดนทางทะเลในส่วนของทะเลอาณาเขต จะพิจารณาว่าสิ่งปลูกสร้างถาวรด้านนอกที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบท่าเรือเป็นส่วนหนึ่งของชายฝั่ง สำหรับสิ่งปลูกสร้างนอกชายฝั่งจะไม่มีสถานะเป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร (ibid, p.14) ICJ มีประเด็นการพิจารณาสรุปได้ว่า

3.1 ท่าเรือในนิยามของ “harbour works” ได้บัญญัติไว้ใน อนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง หรือที่รู้จักกันในชื่อของ UNCLOS 1958 และเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปว่า ท่าเรือ คือ สถานที่สำหรับอำนวยความสะดวก การส่งกำลังบำรุงให้กับเรือที่เทียบท่า การขนถ่ายสินค้า และการ ขึ้น – ลง ของผู้โดยสาร ต่อมา UNCLOS 1982 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับท่าเรือไว้ในมาตรา 11 UNCLOS 1982 เนื้อหาที่สำคัญคือ “ For the purpose of delimiting the territorial sea, the outermost permanent harbour works which form an integral part of the harbour system are regarded as forming part of the coast” (UN, 2001) สำหรับสิ่งปลูกสร้างถาวรใด ๆ ที่เชื่อมติดกับชายฝั่งและทำหน้าที่เป็นท่าเรือจะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งและมีสถานะเป็นชายฝั่ง ดังนั้นสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะเป็นท่าเรือจึงถูกพิจารณาเป็นเส้นฐานและใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะได้ แต่เขื่อนกันคลื่นที่โรมาเนียสร้างขึ้นนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันเรือจากคลื่นที่เดินเรือ เข้า – ออก ในบริเวณดังกล่าว และทำหน้าที่ในการป้องกันชายฝั่งจากคลื่น ไม่มีคุณลักษณะ

สอดคล้องตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ใน UNCLOS 1982 จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะพิจารณาว่าเป็นท่าเรือได้ตามมาตรา 11 ของ UNCLOS 1982

3.2 จากเหตุผลและข้อพิจารณาตามข้อ 3.1 ICJ เห็นว่าเขื่อนกันคลื่นที่โรมาเนียสร้างขึ้นไม่ว่าจะมีความยาวเท่าใด ไม่ปรากฏหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่า เขื่อนกันคลื่นดังกล่าวมีวัตถุประสงค์โดยตรงในกิจกรรมของท่าเรือ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ICJ จึงไม่ใช้เขื่อนกันคลื่นของโรมาเนียเป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะระหว่าง โรมาเนีย – ยูเครน การกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐทั้งสอง จึงใช้ชายฝั่งตามแนวน้ำลงต่ำของทั้งสองฝ่ายเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างเส้นมัธยะตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 จุดควบคุมในการสร้างเส้นมัธยะระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน โดยมิได้นำปลายด้านนอกสุดของเขื่อนกันคลื่น (Sulina Dyke) เป็นจุดควบคุม (Brown & Cleverly, 2016)

4. ข้อพิจารณาของศาลอนุญาโตตุลาการ (PCA) เกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลของสิ่งปลูกสร้างของจีนในทะเลจีนใต้

เมื่อ 12 กรกฎาคม ค.ศ.2016 PCA ได้เผยแพร่ผลการพิจารณากรณีพิพาทระหว่าง ฟิลิปปินส์และจีนในทะเลจีนใต้ ที่ต่างฝ่ายต่างอ้างอำนาจอธิปไตย (ความเป็นเจ้าของ) เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวที่สามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาเทียบเคียงกับกรณีการสร้างเขื่อนดักตะกอนของกัมพูชาว่าจะมีผลกระทบต่อการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทยและกัมพูชาหรือไม่นั้น ผลการพิจารณาของ PCA ที่สำคัญคือ

4.1 กรณีการอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์แผนที่ 9 เส้น (Nine-Dash Line) ของจีน ที่ครอบคลุมหมู่เกาะสแปตลีย์ และอาณาเขตทางทะเลนั้น PCA พิจารณาว่า ณ ช่วงเวลาที่ UNCLOS 1982 มีผลบังคับใช้เกี่ยวกับอำนาจและสิทธิอธิปไตยเหนือพื้นที่ทางทะเลมิได้สอดคล้องกับช่วงเวลาของแผนที่ Nine-Dash Line ที่จีนนำมาอ้างอิง นอกจากนี้การแสวงประโยชน์จากการประมงในพื้นที่ดังกล่าวนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าจีนสามารถควบคุมการใช้ทะเลและการแสวงประโยชน์จากการประมงในบริเวณดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์

แต่เพียงรัฐเดียว พื้นที่ทางทะเลในเวลาดังกล่าวมีสถานะเป็นทะเลหลวงที่ทุกรัฐมีสิทธิ์ในการแสวงประโยชน์อย่างเท่าเทียม มิใช่น่านน้ำประวัติศาสตร์ตามที่ปรากฏบน Nine-Dash Line แต่อย่างใด (PCA, 2016)

4.2 สถานะของสิ่งปลูกสร้างและอาณาเขตทางทะเลที่จีนดำเนินการในพื้นที่ของเกาะต่าง ๆ ในหมู่เกาะสแปตลีย์ PCA นำมาตรา 13 ว่าด้วย Low Tide Elevation (LTE) คือ พื้นที่ที่อยู่เหนือน้ำในขณะน้ำลงต่ำ และมาตรา 121 เกี่ยวกับคุณลักษณะของเกาะ ประกอบการพิจารณาสถานะของสิ่งปลูกสร้างและอาณาเขตทางทะเลรอบสิ่งปลูกสร้างบนแนวโขดหิน ที่จีนอ้างอำนาจอธิปไตย ในมาตรา 13 บัญญัติว่า พื้นที่ที่อยู่เหนือน้ำในขณะน้ำลงต่ำแต่อยู่ใต้น้ำในขณะน้ำขึ้นสูง หากอยู่ในระยะทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง (ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน) รัฐชายฝั่งสามารถขยายระยะของทะเลอาณาเขตออกไปโดยใช้พื้นที่ที่อยู่เหนือน้ำในขณะน้ำลงต่ำนั้นเป็นเส้นฐานได้ ในอีกแง่มุมอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่มาตรา 121 บัญญัติว่า เกาะคือบริเวณแผ่นดินที่ก่อตัวขึ้นตามธรรมชาติ มีน้ำล้อมรอบ โขดหินซึ่งโดยสภาพแล้วมนุษย์ไม่สามารถอยู่อาศัยหรือยังชีพทางเศรษฐกิจได้จะไม่มีอาณาเขตทางทะเลเป็นของตนเองได้ (PCA, 2016, p.9) PCA พิจารณาสถานะของวัตถุตามธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่พิพาทระหว่างฟิลิปปินส์และจีน ตามมาตรา 13 มาตรา 121 ร่วมกับความสำคัญในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลที่มีความเป็นนามธรรมสูง แต่ถูกบัญญัติไว้ใน UNCLOS 1982 คือสภาวะแวดล้อมพิเศษ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สรุปได้ว่า

4.2.1 เกาะแก่งและหินต่าง ๆ ในหมู่เกาะสแปตลีย์ ที่พิจารณาตามเงื่อนไขทางกายภาพในปัจจุบันพบว่า อยู่ในลักษณะที่ต้องพึ่งพาแหล่งทรัพยากรและการส่งกำลังบำรุงจากภายนอก เป็นที่ประจักษ์ได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในมาตรา 121 ของ UNCLOS 1982

4.2.2 สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่จีนสร้างขึ้นทั้งเกาะหรือหินที่อยู่เหนือน้ำตลอดเวลา และที่อยู่เหนือน้ำในขณะน้ำลง เป็นการดัดแปลงเพื่อให้สามารถมีการดำรงชีวิตอยู่ได้ชั่วขณะ สิ่งปลูกสร้างเหล่านั้นไม่มีความมั่นคงถาวรเพียงพอที่จะมีสภาพเป็นที่อยู่อาศัยได้

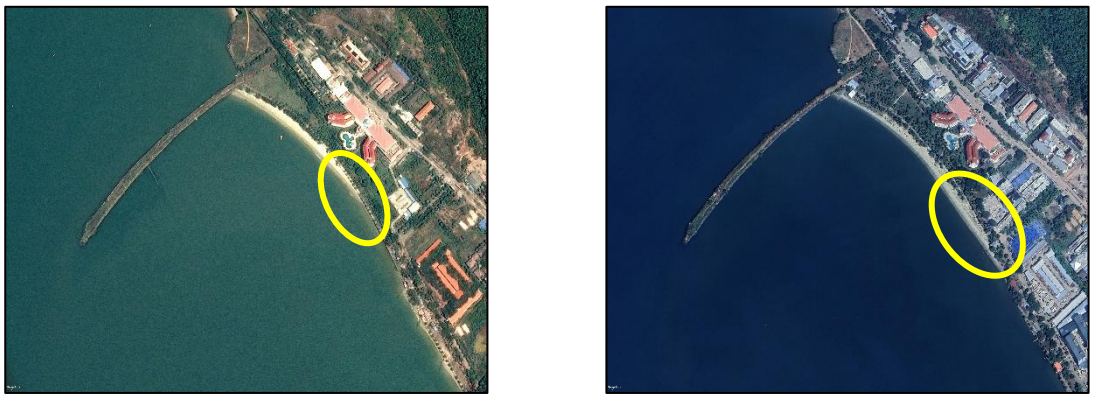
4.2.3 สิทธิอธิปไตยโดยอ้างอิงแผนที่เส้นปะ 9 เส้นนั้น PCA ได้ทำการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิเหนือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเฉพาะด้านการประมง ซึ่งในระบบของอาณาเขตทางทะเลนั้น เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) ที่หมายรวมถึง มวลน้ำที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอันได้แก่การประมง พื้นท้องทะเลและดินใต้ผิวดินที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตอันได้แก่ แหล่งก๊าซธรรมชาติและปิโตรเลียม โดยทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตนั้นได้บัญญัติไว้ใน UNCLOS 1982 หากอ้างอิงกับประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแผนที่เส้นปะ 9 เส้นนั้นเกี่ยวข้องเฉพาะการประมงเท่านั้น มิได้เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตแต่อย่างใด นอกจากนี้ PCA พบว่าในอดีตที่ผ่านมามีกลุ่มชาวประมงไม่เฉพาะจากประเทศจีนเท่านั้นที่เข้ามาแสวงประโยชน์จากการประมงในบริเวณดังกล่าว แต่ยังมีชาวประมงของประเทศอื่น ๆ ด้วย เช่น ชาวญี่ปุ่น เข้ามาแสวงประโยชน์ด้านการประมงด้วยเช่นกัน อีกทั้งอาณาเขตทางทะเลของจีนตามที่อ้างหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น ไม่สอดคล้องกับระบบอาณาเขตทางทะเลของ UNCLOS 1982

5. วิเคราะห์เขื่อนหินถมของกัมพูชา ผลกระทบ และแนวทางดำเนินการ

จากกรณีศึกษาทั้ง 2 กรณี ได้แก่เขื่อนกันคลื่นในกรณีของโรมาเนียและยูเครน การใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ของจีน ที่มีข้อพิพาทกับฟิลิปปินส์ เพื่ออ้างอิงการประกาศอาณาเขตทางทะเล เมื่อพิจารณาองค์ประกอบและเหตุผลทั้งจาก ICJ กรณีระหว่างโรมาเนียและยูเครน ที่ตัดสินให้เขื่อนกันคลื่นของโรมาเนียไม่มีสถานะที่จะพิจารณาให้เป็นเส้นฐาน และจาก PCA กรณีระหว่างจีนและฟิลิปปินส์ ที่ตัดสินให้สิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นบนเกาะหรือโขดหินไม่สามารถมีอาณาเขตทางทะเลได้ จากกรณีทั้งสองจึงสามารถสรุปได้ว่า เขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้นนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดเขตทางทะเลทำการวิเคราะห์จาก

5.1 เมื่อเปรียบเทียบเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้นกับกรณีผลการตัดสินของ ICJ ในกรณีระหว่างโรมาเนีย-ยูเครน ย่อมเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า เขื่อนหินถมของกัมพูชาบริเวณหลักเขตที่ 73 จะไม่ถูกนำมาใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะระหว่างไทยและกัมพูชา เนื่องจากทั้งจากโครงสร้างที่เป็นลักษณะของกองหินและไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเทียบเรือ และเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีของสิ่งปลูกสร้างในกรณีระหว่างจีนและฟิลิปปินส์ พบว่าเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างมิได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่เข้าลักษณะสิ่งที่ปลูกสร้างที่ติดกับชายฝั่งที่ในลักษณะของท่าเรือที่จะใช้เป็นเส้นฐานในการสร้างเส้นมัธยะได้ตามมาตรา 11 ของ UNCLOS 1982 อีกทั้งไม่สามารถมีอาณาเขตทางทะเลได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามลักษณะที่บัญญัติไว้ในมาตรา 121 ของ UNCLOS 1982

5.2 การสร้างเขื่อนหินถมของกัมพูชาไม่มีวัตถุประสงค์ในทางวิศวกรรมชายฝั่งตั้งแต่แรก ซึ่งเดิมจะสร้างเป็นท่าเรือ พอมีการประท้วงจากฝ่ายไทยจึงหยุดการก่อสร้าง และถูกทิ้งร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 – ปัจจุบัน แต่ด้วยโครงสร้างของเขื่อนหินถมจึงมีการกักเก็บตะกอน ต่อมาก็ถือโอกาสอ้างว่าโครงสร้างดังกล่าวเป็นเขื่อนดักตะกอนหน้าชายหาดของบ่อนกาสิโน เมื่อเปรียบเทียบกับภาพถ่ายทางอากาศจาก Google Earth ด้วยภาพในอดีตกับปัจจุบันตามการเปรียบเทียบในภาพที่ 4 พบว่าเกิดการทับถมของตะกอนทรายบริเวณชายหาดหน้าบ่อนคาสิโนอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวทำหน้าที่ในการป้องกันการพังทะลายของชายฝั่งและส่งผลให้เกิดชายหาดที่ยื่นออกไปในทะเล ซึ่งเป็นสิ่งพิสูจน์ได้ว่าเขื่อนดักตะกอนดังกล่าว มิได้สร้างขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์เกี่ยวกับท่าเรือตามมาตรา 11 ของ UNCLOS 1982 แต่อย่างใด ทั้งนี้การป้องกันการพังทลายของชายฝั่งถือเป็นเรื่องปกติของรัฐชายฝั่ง

ภาพที่ 4 ภาพเปรียบเทียบการทับถมของตะกอนทรายบริเวณหน้าบ่อนกาสิโนที่เกิดจากเขื่อนกันคลื่นที่กัมพูชาสร้างขึ้นบริเวณหลักเขตที่ 73 (Google Earth, 2025)

5.3 ผลกระทบที่ชัดเจนต่อเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้น คือการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติที่ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งใกล้เคียง ประจักษ์พยานตามธรรมชาติที่ชัดเจน เขื่อนหินถมดังกล่าวสร้างยื่นออกมาในแนวตั้งฉากกับชายฝั่งของกัมพูชา ส่งผลให้เกิดการทับถมของตะกอนทรายบริเวณชายหาดหน้าบ่อนกาสิโน แต่อีกด้านหนึ่งของเขื่อนหินถมบริเวณชายหาดบ้านหาดเล็กเกิดการสูญหายของตะกอนทราย เมื่อเปรียบเทียบภาพของบริเวณชายหาดในช่วงเวลาที่ต่างกันตามภาพที่ 5 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จังหวัดตราด ทำการเก็บรวมรวมข้อมูลให้กับกระทรวงการต่างประเทศในการยื่นประท้วงให้ทำการรื้อถอนเขื่อนหินถมดังกล่าว (ธรรมนูญ วรรณา, 2568)

ภาพที่ 5 การสูญหายของตะกอนทรายบริเวณชายฝั่งบ้านหาดเล็กอันเนื่องจากเขื่อนหินถมของกัมพูชา (ธรรมนูญ วรรณา, 2568)

5.4 กัมพูชาประกาศไหล่ทวีปเมื่อ พ.ศ.2515 และประกาศกฤษฎีกากำหนดทะเลอาณาเขตของกัมพูชา หมายเลข 518/72/PRK เมื่อ 12 กันยายน 2515 (สุรเกียรติ เสถียรไทย, 2554, น.6) โดยเส้นกำหนดทะเลอาณาเขตของกัมพูชาคือเส้นเดียวกับเส้นไหล่ทวีปที่พาดผ่านเกาะกูด แต่เส้นกำหนดทะเลอาณาเขตของกัมพูชามีทิศทางลงใต้เมื่อออกจากชายฝั่งด้านตะวันตกของเกาะกูด แล้วต่อเนื่องมาทางทิศใต้ของเกาะกูด และขนานกับทิศทางของเส้นฐานตรง ทะเลอาณาเขตนั้นถือเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง หากกัมพูชายึดถือการประกาศทะเลอาณาเขตในการสร้างเขื่อนหินถม ก็เป็นสิ่งที่กัมพูชาสามารถถือว่าเป็นการดำเนินการภายใต้อำนาจอธิปไตยของกัมพูชา แม้ว่าฝ่ายไทยจะเห็นว่าเขื่อนหินถมบางส่วนอยู่ในเขตน่านน้ำภายในของไทยในส่วนที่ทับซ้อนกับกัมพูชาก็ตาม อย่างไรก็ตามทะเลอาณาเขตที่กัมพูชาประกาศนั้นขัดแย้งกับความกว้างของทะเลอาณาเขตที่ UNCLOS 1982 บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ว่า รัฐชายฝั่งสามารถมีทะเลอาณาเขตไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน แต่ทะเลอาณาเขตที่กัมพูชาประกาศนั้นมีความกว้างประมาณ 20 ไมล์ทะเล

5.5 เขื่อนหินถมของกัมพูชา สร้างความกังวลใจต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงที่มีการรณรงค์เรียกร้องให้ยกเลิก MOU 2544 ได้มีการหยิบยกประเด็นที่ว่าฝ่ายไทยจะเสียเปรียบเนื่องจากเขื่อนหินถมดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะระหว่างไทยและกัมพูชาในอนาคต ในประเด็นดังกล่าวแม้จะมีการยกกรณีศึกษาผลการตัดสินระหว่างโรมาเนียและยูเครนที่มีเขื่อนกันคลื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือกรณีระหว่างจีนและ

ฟิลิปปินส์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อมาสนับสนุนว่า เขื่อนหินถมของกัมพูชาจะไม่ส่งผลต่อการนำมาใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะแต่อย่างใด แต่ก็ไม่สามารถลดทอนความกังวลใจดังกล่าวลงได้ ดังจะเห็นได้จากการที่มีการนำเสนอของ พล.ร.อ.พัลลภ ตมิสานนท์ ในบทความที่มีชื่อว่า MOU44 : กับดักกินบ้านกินเมืองด้วยบันไดสามขั้น วิธีที่สามารถช่วยลดความกังวลดังกล่าวลงได้ ก็อาจจะเป็นวิธีการที่ฝ่ายไทยทำการสร้างเขื่อนหินถมในบริเวณดังกล่าวด้วยเช่นกัน หรืออาจจะพัฒนาไปถึงการสร้างเป็นท่าเรือในบริเวณดังกล่าวที่มีท่าเทียบเรือยื่นออกไปในทะเล เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านยุทธการของกองทัพเรือ หรืองานด้านการส่งกำลังบำรุงให้กับหน่วยเรือของกองทัพเรือตลอดจน หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินบริเวณบ้านหาดเล็กทางทะเลด้วย ซึ่งหากมีการสร้างเส้นมัธยะที่มีการนำเขื่อนหินถมของกัมพูชามาเป็นส่วนหนึ่งของจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะ ฝ่ายไทยก็จะสามารถใช้เขื่อนหินถมหรือท่าเรือของฝ่ายไทยเป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะได้เช่นกัน

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากเนื้อหาที่ได้อภิปรายมานั้นสามารถสรุปเกี่ยวกับเขื่อนหินถมได้ 2 ประเด็น คือ ประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานะของเขื่อนดักตะกอนที่จะมีผลต่อการกำหนดเขตแดนทางทะเล และประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่ง

6.1 เขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างไม่มีสถานะทางกฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างไทยและกัมพูชา

6.1.1 ตั้งแต่ประเทศไทยทำการประท้วงและให้กัมพูชารื้อถอนเขื่อนหินถมออกอย่างเป็นทางการครั้งแรกตั้งแต่ 10 มิถุนายน 2541 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 27 ปี ฝ่ายกัมพูชาก็ไม่ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเขื่อนหินถมดังกล่าวแต่อย่างใด ย่อมแสดงให้เห็นว่ากัมพูชามิคำนึงถึงผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่อความกังวลของประชาชนชาวไทยต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้นเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้นปรากฏอย่างชัดเจนว่าล้ำเข้ามาในน่านน้ำภายในของไทย แต่ในอีกมุมมองหนึ่งด้านการป้องกันการพังทลายของชายฝั่ง กัมพูชาเองก็ย่อมมีสิทธิในการก่อสร้างใด ๆ ในน่านน้ำของตนเช่นกัน การแจ้งให้กัมพูชารื้อถอนเขื่อนหินถมเฉพาะในส่วนที่เกินเข้ามาในน่านน้ำไทยนั้น เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมที่ผ่านมาของกัมพูชาเกี่ยวกับการประกาศเขตทางทะเลโดยไม่คำนึงถึงหลักแห่งความเที่ยงธรรมในการกำหนดเขตแดนทางทะเล เช่น การประกาศไหล่ทวีปที่พาดผ่านเกาะกูด การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง หรือการประกาศทะเลอาณาเขตที่มีความกว้างมากกว่า 12 ไมล์ทะเลพาดผ่านเกาะกูด (เกาะกูดอยู่ห่างฝั่งประมาณ 16.17 ไมล์ทะเล) ที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมายย่อมยืนยันได้ว่า จะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จากฝ่ายกัมพูชาต่อเขื่อนหินถมดังกล่าว จากเดิมที่ความกังวลต่าง ๆ ถูกจำกัดไว้เฉพาะเพียงกลุ่มของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานความมั่นคงและหน่วยงานในพื้นที่ ประเด็นดังกล่าวได้ถูกนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบประกอบความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อกรณีดังกล่าวอย่างกว้างขวาง สร้างความกังวลใจต่อประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่จะเสริมสร้างความมั่นคงเกี่ยวกับเขตแดนทางทะเลและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยทางทะเลของไทยในบริเวณดังกล่าว และเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับความมั่นคงเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของไทยในบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้น สิ่งที่ควรต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วย

6.1.2 เขื่อนหินถมของกัมพูชาจะไม่ส่งผลให้อาณาเขตทางทะเลของไทยเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เขื่อนหินถมจะมีผลต่อเส้นเขตแดนทางทะเล ไทย-กัมพูชา ก็ต่อเมื่อ ไทยและกัมพูชาตกลงกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างกัน วิธีการของเส้นมัธยะจากหลักเขต 73 ณ ที่ตั้งปัจจุบันเท่านั้น เนื่องจากบริเวณชายฝั่งกัมพูชาจะมีการทับถมของตะกอนทรายและจะถูกนำมาใช้เป็นจุดฐานในการสร้างเส้นมัธยะที่ส่งผลให้เส้นมัธยะมีทิศทางเข้าหาชายฝั่งของไทย อย่างไรก็ตามปัจจุบัน อาณาเขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเลของไทยในบริเวณดังกล่าวยังเป็นไปตามประกาศไหล่ทวีปเมื่อ 18 พฤษภาคม 2516 ไม่เปลี่ยนแปลง สิ่งปลูกสร้างที่ล้ำเข้ามาในเส้นไหล่ทวีปของไทย ซึ่งถือว่าล้ำเข้ามาในเขตอำนาจอธิปไตยของไทย หากเปรียบให้ชัดเจนสามารถเปรียบเทียบได้กับกรณีของกาสิโนที่สร้างล้ำเส้นเขตแดนทางบกเข้ามาในเขตอำนาจอธิปไตยของไทย ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ครบถ้วนให้กับประชาชนทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น เพื่อคลายความกังวลที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนว่าหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องอำนาจอธิปไตยของไทยอย่างเต็มกำลังความสามารถ

6.2 ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ตะกอนทรายสูญหายไปจากชายฝั่งบริเวณบ้านหาดเล็กของไทย การศึกษาผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมอย่างจริงจัง แนวชายฝั่งของไทยย่อมได้รับผลกระทบจากเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างช้า ๆ จนส่งผลให้เจ้าหน้าที่รัฐ หรือประชาชนในพื้นที่อาจจะไม่สังเกตถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆ ตามธรรมชาติอันเนื่องมาจากเขื่อนหินถมนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องและศึกษาผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่ง และการสูญหายของตะกอนทรายบริเวณชายหาดของไทยที่อยู่ใกล้เคียงกับเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้น เพื่อเก็บเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและสามารถนำมาใช้เป็นเอกสารหลักฐานอ้างอิงได้ในอนาคต

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 การให้ความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ อันเนื่องจากเรื่องเขตแดนทั้งทางบกทางทะเล และสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกันนั้น มีระยะเวลาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน บางเรื่องอยู่ระหว่างการเจรจา การสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องเข้ามาทำหน้าที่ในบริเวณดังกล่าว ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายความมั่นคง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการวางแผนให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมใด ๆ ในบริเวณดังกล่าวจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

6.3.2 การรื้อถอนเขื่อนหินถมที่กัมพูชาสร้างขึ้น มีความเป็นไปได้ค่อนข้างต่ำหรือเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นสิ่งที่ฝ่ายไทยควรต้องดำเนินการคือการเฝ้าระวังมิได้มีการพัฒนาเขื่อนหินถม ให้มีขีดความสามารถมากกว่าการเป็นสิ่งสำหรับป้องกันการพังทลายของชายฝั่ง เช่น การเสริมสร้างการส่งกำลังบำรุงด้านน้ำ ไฟฟ้าและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่สามารถให้มนุษย์สามารถอาศัยและสร้างเป็นที่พักแบบถาวรบนเขื่อนหินถมนั้น

6.3.3 จากสถานการณ์การสู้รบตามแนวชายแดน ตั้งแต่จังหวัดตราดไปจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วง ธันวาคม 2568 แสดงให้เห็นถึงความไม่จริงใจของฝั่งกัมพูชาในการร่วมมือ เพื่อการแก้ไขปัญหาชายแดนอย่างแท้จริงและยั่งยืน การใช้กำลังบังคับให้มีการรื้อถอนเขื่อนหินถมดังกล่าวอาจเป็นไปได้ยาก ประเด็นที่สร้างความกังวลใจเกี่ยวกับการใช้เขื่อนหินถมดังกล่าวเป็นจุดฐานก็ยังคงมีอยู่ ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความกังวลของประชาชนอย่างยั่งยืน และการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเชิงยุทธศาสตร์ เช่น การสร้างท่าเรือที่สามารถใช้เป็นท่าเรือเชิงพาณิชย์ในเวลาปกติ และสามารถใช้ฐานส่งกำลังบำรุงให้กับเรือต่าง ๆ ในกองทัพเรือที่ทำการลาดตระเวนในพื้นที่ดังกล่าวรวมถึงการสนับสนุนอื่น ๆ ให้กับหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินในพื้นที่ดังกล่าวได้ด้วย

บรรณานุกรม

กระทรวงการต่างประเทศ. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย. (2548). *อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982*. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ.

ธรรมนูญ วรรณา. (2568, 10 ตุลาคม). *พื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล ระหว่างไทย-กัมพูชา* [Power Slide]. คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาข้อดีข้อเสียการยกเลิก MOU 2543 และ MOU 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาชายแดนไทย – กัมพูชาวุฒิสภา.

พัลลภ ตมิศานนท์. (2568). MOU44: กับดักกินบ้านกินเมืองด้วยบันไดสามขั้น. 1 มีนาคม 2568.

มาริษ เสงี่ยมพงษ์. (2567, 28 พฤษภาคม). *“มาริษ” เตรียมเยือนกัมพูชาถกรื้อสันเขื่อนฮุบเกาะกูด โวความสัมพันธ์ดีมาก แต่จะขออะไรต้องมีแลกเปลี่ยน.* ผู้จัดการออนไลน์. https://mgronline.com/politics/detail/9670000045835.

วีรุดม ม่วงจีน. (2567). *โฆษกกองทัพเรือ เผย กรณีกัมพูชาสร้างเขื่อนกันคลื่น.* กองทัพเรือ. https://www.facebook.com/share/p/16zoKXF3db/

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2554). *พื้นที่ทับซ้อนทางทะเล ไทย-กัมพูชา : ทางเลือกและข้อเสนอแนะ* [จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 93]. สถาบันการข่าวกรอง, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.

Advisory Board for the Law of the Sea (ABLOS). (2020). *A Manual on Technical Aspects of the United Nations Convention on the Law of the Sea-1982. (C-51 Edition 6.0.0).* Monaco: International Hydrographic Organization (IHO).

Alex Oude Elferink, 2018). *et al (eds) Maritime Boundary Delimitation: The Case Law. Is it consistent and Predictable?*. Cambridge University Press.

Brown, J., & Cleverly, R. (2016, July). *Maritime Limits and Boundaries: IFLOS Summer Academy, Germany*. [PowerPoint slides]. United Kingdom, Hydrographic Office.

International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 2009, February 3). *Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine)*. International Court of Justice.

International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). (Judgment of 2012, 14 March*). Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal*. Hamburg: International Tribunal for the Law of the Sea.

International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 2012, 19 November). *Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia)*. Heagu: International Court of Justice.

Permanent Court of Arbitration (PCA). (2016, July 12). *The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People’s Republic of China)*. Permanent Court of Arbitration.

Robin Churchill. (2022). et al, The Law of the Sea (4th edn, Manchester University Press, 2022).

Robin Cleverly. (2015). *The Disproportionality Test: Myth or Method. Advisory Board for the Law of the Sea Conference*. 2015 October. [PowerPoint Slides]. International Hydrographic Organization. Monaco.

Robinson, Keith. (1984). *"Assessment of Undiscovered Conventionally Recoverable Petroleum Resources in Tertiary Sedimentary Basins of Thailand"*, U.S. Geological Survey. Open-File Report 84-330, 1984.

Schenk, C.J., Brownfield, M.E., Charpentier, R.R., Cook, T.A., Klett, T.R., Kirschbaum, M.A., Pitman, J.K., Pollastro, R.M., and Tennyson, M.E. (2010). *"Assessment of Undiscovered Oil and Gas Resources of Southeast Asia, 2010"*, U.S. Geological Survey. Fact Sheet 2010-3015, June 2010.

Schofield, Clive Howard. (1999). *Maritime boundary delimitation in the gulf of Thailand,* Durham theses, Durham University. Available at Durham E-Theses Online:http://etheses.dur.ac.uk/4351/

Tanaka Yoshifumi. (2019). *Predictability and Flexibility in the Law of Maritime Delimitation (2nd edn, Hart Publishing, 2019)*, Massimo Lando, Maritime Delimitation as a Judicial Process. Cambridge University Press.

United Nations. (1958, April 29). *Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone*. Retrieved from https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/part2.htm

United Nations, Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea, Office of Legal Affairs. (2001). *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982*. Retrieved from https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf